

РАДА

газета політична, економічна і літературна
виходить щодня, окрім понеділків.
Рік четвертий.

Адреса редакції і контори:
у Києві, Велика Підвальна вул. Д. 6,
близь Золотих воріт.

Телефон редакції 1458.
Телефон Друкарні 1069.

Умови передплати на р. 1909.

на рік	на 6 міс.	на 3 міс.	на рік	на 6 міс.	на 3 міс.
11 руб.	7 руб.	4 руб.	11 руб.	7 руб.	4 руб.

Передп. на рік можна виплачувати частками: в 2
сплати: на 1 лив. 3 карб. і на 1 лив. 8 карб., в 3 стр.:
на 1 лив. 2 карб. на мар. 2 карб. і на 1 мал 2 к.,
або по 1 карб. на пр. тиж. щотижнево.
За границю: на рік 11 карб., на шість міс. 7 карб.
50 к., на 3 міс. 2 карб. 75 к., на 1 міс. 1 карб.

Передплата приймається тільки з 1-го
числа кожного місяця.
За зміну адреси 30 коп.

Автори рукописів повинні подавати своє
прізвище і адресу. Редакція може скорочувати
і змінити статі; більші статі, до друку нега-
дній, переходять в редакції 3 місяці і ви-
силаються авторам їх копійкою, а дрібні замітки
й дописи одразу знищуються.

Рукописи, на яких не зазначені умови
друку, вважаються безплатними.

Умови друкування оповісток:

За рядок петиту поперед тексту або в
його місці платиться: за перший раз 40 коп.,
за другий 20 коп.

За рядок петиту після тексту: за перший раз
20 коп., за другий—10 коп. Хто шукає зароб-
ітку, платить за оповістку в 3 рядки 10 коп.
за раз

ТЕАТР Б. Т-ВА ГРАМОТНОСТИ.

Дирекція М. Садовського.

Сьогодні, 16-го **ВІЙ**, фант. оп. на 4 д. з апофеозом М. Кропивницького. Поч. вист.
явно, вист. буде: "Ой не ходи Грицю, та й на вечорниці".
У неділю, 18-го, вранці в 6: "Сорочинський ярмарок".

Театр "СОЛОВЦОВЪ"

Сьогодні, 16-го янв., спектакль артілі **КАМО ГРЯДЕШИ** (Quo vadis),
капельдінерів: поновлюється: пієса по Генр. Сем-
кевичу. Бер. уч. д-ки: Борис, Паскал, Чарус, Вліс; д.к.: Борис, Даг, двін, Крам,
Леонт, Сміра, Степан. Поч. о 8 год. веч. Ціна місц. звичайні. Виста прод. Запра, 17-го,
в 19-й раз пієса Л. Андрєєва: "Дні нашої живи", на 4 д. В нед., 18-го, вранці
в 6-й раз з повн. нов. обот. по міс-п-сепе Московск. Худож. театру "Горе оть
ума", на 4 д. Ці в значно зменшені: В понед., 19-го, заг.-дос. вист.: в 3-й раз "Ma-
dame Sans Gene", на 4 д. В вист., 20-го, бенефіс Л. А. Борзова (40 літ
діяльн. на сцені). Нова пієса А. Вершигетейна: "Маршал". В четв., 22-го янв., по зви-
чайн. ці. (для підписчиків газ. "КІЄВСЬКІ БІБТІ" по зменшенім) в 2-й раз—1) "Gu-
бернская Клеопатра", 2) "Накъ я сталъ редакторомъ".

Городський театр.

Сьогодні, 16-го **СКАЗКИ ГОФМАНА**. Бер. уч. д-ки: Арцибашева,
Петровська, Шмід, Дель-
мас, Деліва, Либберг; д.к.: Оршикович, Селянін, Браїнц, Бочаров, Тихонов, Вуковський, Ле-
тницький, Дісенко, Ковалевський, Рабінюк. Поч. о 7 1/2 г. веч. 17-го, бенефіс М. Г. Балац-
кой: "ГУГЕНОТЫ". 18-го, дві вист.: вранці по заг.-дос. ці. — "СКАЗКА О ЦАРЬ САЛТА-
НЪ", вечір по звич. ці. "ПИКОВАЯ ДАМА". 19-го, "БОРИСЬ ГОДУНОВЪ". 20-го,
в 13-й раз "САНДРИЛОНА" (Золушка). Гот. до вист. і незабаром буде пост. в 1-й
раз у Києві з повн. нов. обот. в бенефіс Ф. І. Оршиковича. "ВАЛЬКІРИЯ" ("перший день Кольба
Нібелунговъ"), муз. Р. Вагнера. Друга вистава "ВАЛЬ ІРІЯ" відбудеться в бенефіс ор-
кестра. Виста на обидві вист. "ВАЛЬКІРИЯ" проляжуть.

Театр Крамського

У суботу, 17 січня (января) гуртком українських артистів під режисурою Г. І. Матковського
вистава-балада "БЛАКІТНА ТРОЯНДА" др. на 5 дій Леся Українки. Чистий
прайоток з вистава в іде полонім
у Києві. Беруть участь: д-ки Воронцовська, Буркова, Дірошенко, Дісенко, Сігу-
ренко; д-і Барвівський, Гарлі Барвівський, Батурин, Коваленко, Равня.
Режисер Г. Матковський. Адміністратор Н. Дорошенко.
Вітети продаються в театрі Крамського (Хрещатка, 15), з 14 января щодня од 10
до 2-х і од 5 до 8 год. веч.

Вже вийшла в друку перша книжка журналу:

„ЛІТЕРАТУРНО-НАУКОВИЙ ВІСНИК“

З М І С Т:

Вол. Антонович: Нах Сулоу. (Початок поема);—Михайло Коцюбинський: Intermezzo;
—Мих. Грушевський: По світу—До Риму, Вічний город, Forum Romanum,
Colosseum, храм неба, Via Appia (далі буде);—Панас Мирний: Дурнина. Оповідан-
ня;—О. Олесь: В країні мертвих і безладній... На чужині (ціпля);—Ол.
Лотоцький: Безвистий поет демократ;—Денис Луїанович: Ландшафт окнявся.
Перед сьомою „вобода“;—Андрій Лисенко: Між добровольцями 1876 ро-
ку (свомих лікаря);—П. Нарманський: Галичина!;—Мих. Грушевський: На украї-
нській землі: На новий рік;—Ів. Стещенко: Шахтарі (свагі);—Г. Хоткевич: Літера-
турні вярвілля. (За минулих рік). Ан. Франс: Шутка;—Старостівський оповідання:
Страшочок, переклад Іван Франс;—Юрій Кміт: Новий західно-європейський ліге-
ратур;—М. Шаповал: Химеря;—М. Геккер: З економічного життя України в 1909 р.;—
І. Бойер: Сила віри, роман (далі буде);—П. Смуток: З російсько-українського життя
(за останні місяці);—М. Лозинський: З австрійської України;—В. Панейко: За гра-
ницею;—Бібліографія.

Контора „Літ.-Наукового Вісника“ повідомляє, що 1-шу кн. журналу вишло тим,
які внесли п.редплату на 1909 р. або п.відомили контору, що внесуть передплату
в скорім часі.

Редакція і гоговна контора: Київ, Вед.-Володимирська, № 28.

ПЕРЕДПЛАТА НА ВИДАННЯ КІІВЬСЬКЕ:

на рік 8 руб.; для незаможних учнів, студентів, сільських учителів, низших
служачих, робітників і селян 7 руб., але тільки коли вони передплатують
журнал просто з контори.

На пів року 4 руб. 50 коп.

Передплату можна прислати також по одному рублю на перше число кожно-
го місяця, комо тронду прислати більше відразу. Книгарям і всяким посеред-
никам від передплати 5%, але тільки в тім разі, коли передплата виплачуєть-
ся повна (8 руб.) і вся відразу.

Повні комплекти за 1907 р. і за попередні роки продають ся по 8 руб.

Видавець М. Грушевський. О-572-3 Редактор С. Веселівський.

„Книжний МР“.

К. К. Семеновського

Київ, Фундуклеївська, № 26, у дворі.
Купує і продає книжки по всім галузям знав-
ня і підруч. нив вищих і середніх учебн. за-
студій. Великий вибір українських книжок.
ТАКОЖ БІБЛІОГРАФІЧНІ РІДКОСТІ.

Австрійські інтриги.

Що славянські „ручці“ не дуже-то
прагнуть злитися в „руськомь морь“—
про це вже знають й немовлята. Ко-
жний славянський струмочок, який би
він не був сам по собі не багатий на
воду, з багатьох причин уникає вели-

Однак „Новое Время“ бажуючи
пояснити причини, які спонукують сла-
вян стаятися до Росії неприхильно,
замісць того аби пошукати глибших,
справдешніх причин, сідає на свою
підбиту на всі чотири шкапи і висує...
Хто ж не знає, що публіцисти з „Но-
ваго Времени“ всі невдачі, на які на-
ражається діяльність їхніх хлібодавців,
поясняють дуже просто? В невдачах
в межах держави по „Нов. Времени“
треба винуватити „жида“, а в невда-
чах закордонних—„австрійка“ або ми-
фичну „аглицянку“. Отже і в тому не-
довіррю, з яким ставляться славяне,
не потураючи на всякі там з'їзди і
братання, до Росії—винен не хто ин-
ший як „австрійка“. „Австрійська по-
літика, каже „Нов. Вр.“ в передовій
статі від 11 сього січня (ч. 11.795),
намагалася здавна, ще з часів Метер-
ніха, підірвати престиж Росії між за-
хідними і південними славянами... За-
вданням австрійської політики завжди
було посягти серед слаян зневрря до
російської безкорисности і до певности
запомоги з боку Росії в важливий хи-
лину“. Не з біса хитрий „австрійка“
повів справу так, що зняряддя цієї
„коварної“ політики до Росії зривив
славян же таки: на півночі Славянщи-
на—поляків на чолі з галицьким на-
місником, на півдні—хорватів. Але за
останні саме часи до них прилучились
ще, запевняє „Нов. Вр.“, на півночі
україні-сеператисти, а на півдні бол-
гари. Конститувавши зріст серед бол-
гарських „сфер“ і діячів русофобства,
також зауваживши, що „польська пре-
са в Австрії щось більше ніж коли б
то не було заговорила відразу про
польську корону“, „Новое Время“, як
одну з подробиць картини „австрійсь-
кої активності в славянстві“, вистав-
ляє ще і „скажання „сеукраїнського“
з'їзду в Львові, де чекають і де жчк пред-
ставники нашої Малоросії“). Бідний,
наївний народ оті українці і „наші
малоросські“! Вони гадали, що зберуться
у Львові на прогвітно-економічний
конгрес з приводу сорокарічного юві-
лею галицької „Прогвіти“, про що й
оповістия заздаятеїд в газетах, аж
вийдотить, що то буде не більше й не
менше як австрійська інтрига проти
„слаян“ із сторінок „Чего изволите“
і рідних тим славянам трьох мушка-
тєрив: Крамаржа, Грабаря і зарубеж-
ного русскаго Глєбовіцького.

Та остання австрійська інтрига в об-
разі „сеукраїнського з'їзду“, очеви-
дязки, переповняє, келех довготерпін-
ня „ствітно-славянського“ „Нового Вре-
мени“, яке рішуче заявляє, що „далі
справа не повинна так іти, коли ми
щиро хочемо уникнути нових Дусім і
Мукденів на Заході. Уперта праця
з боку австрійців вимагає відповідно-
го противочинку з боку російського.
А, дякувати Богові, тепер ще не бага-
то потрібно, щоб всі будувлі, які ав-
стрія побудувала в славянстві з карт,
розлетілись прахом за вітром“.

Ми, українці, одно з зняряддів „ав-
стрійської інтриги“, як кажуть в „не-
доумьні“. Чого саме хочуть славян-
ські свистопляси од південно-західного
славянства взагалі, а од українців
з'єсибно? Невже, в противиставленія
роботі Австрії, вони устами „Нового
Времени“ вимагають „сеукраїнського
з'їзду“ на території Росії. Після од-
нієї сієї гадки пориває кричати: „ри-
туйте, хто в Бога вірує!“

На прикінці не можемо не зазначи-
ти ще глибших спостережень „Нова-
го Времени“, що до причин, які ви-
кликали славянське відродження. Ви-
являється по „Нов. Вр.“, що відрод-
ження чехів і словінців „знаходиться
в причинному звязкові з зачаруванням
славян російсько-славянськими війсь-
ками що переходили через славянські
землі підчас наполеонівських війн“.

От бачте, як просто, а неуки досі
гадали, що відродження слаян стало
під впливом складних соціально-
політичних причин і революції 1848
року. Що то значить розум вілний
від австрійської інтриги! П.—ко.

стригли німецькі управителі краю по
урядках податкових, от як стриже і
доить собі пан господаря свою худобку
для свого уютку. Руська народня шко-
ла істнувала в краю лиш на папері,
про вищі школи з рідною українською
мовою не було й мови, а про які-не-
будь політичні права, або взагалі го-
рожанські тих людей в краю, що го-
ворили українською мовою, не смів
ніхто говорити, не то іх домагалися.
Досить вказати на те, що перші буди-
телі українських ідей в краю, котрі
стали будити масу і організувати її у
свідомий народ по перших читальнях,
зустрили зараз ізжандарськими шаб-
лями, від котрих треба було відгиза-
тися аж по коштовних судах німець-
ких. Повітами володіли пани старости
безмежно.

Німецький дух здавив був всяке
народне життя в краю, проти нього
ніяк неможна було боротися. Лиш во-
лоські боляри спромогалися на певний
опір у своїм дуєі. Той боярський опір
ставив німецькому володарству чим раз
невигідніший; теж рішалася німецька
управа в краю дати собі раду тим, що
виддала управу православної церкви в
краю в руки боярські. Поставлено
1880 року митрополитом свідомого ру-
минизатора Морара-Андрєєвича.

З того часу починається нова до-
ба утиску нашого народу, подвійна,
німецька і волосько-дідичівська, доба
свідомого знівечення буковинської Ру-
сі. Ми засуджені на моральну смерть.
По цивільних урядах панує безмежна
німота, а на полі церковнім лютують
руминизатори. Сутив Морар на тодіш-
ню однукову слабецьку інтелгенцію ру-
ську, на руське священство безпошад-
но погоню. Світська інтелгенція не
входила своїм незаметним числом на-
віть в рахунок. А руські священники
не були в силі устояти проти ру-
минизаторського удару. Виховані в
німецьких школах, відчували і ро-
зуміли хіба інстинктивно національ-
не життя, відпорної „їли в них
дарма було ждати і шукати. Не диво,
що Морар впрорав скоріі з тою оди-
ноюку інтелгенційною верствою русь-
кого суспільства в краю, відкотрих мож-
на б було сподіватися відродження на-
роду, так що осталося з них лиш кіль-
ка недобитків. Здавалося, що доля
русского народу запечатана на віки.
Хто не пережив такої страшної доби
той не годеи собі її уявити, бо не
годеи відчути того грізного чуття, яке
проходило невпинно вбиваючою стру-
ною по жилах і нервах народнього ор-
ганізму. Несвідомий народ того не ро-
зумів, тож і не відчував, що завмірає,
гине. Але хто — таку грізну добу пере-
живав свідомо, той терпів мuki людини,
засудженої на смерть. А небагато бу-
ло тоді тих свідомих дітей завміраю-
чого українського народу, можна їх було
почислити на пальцях одної руки. І аж
в таку страшну добу, добу Алезаньо-
Морарівську, рішається тих скілька
свідомих одиниць на героїське діло, на
ратовання, на відродження народу!

Починаються збиратися недобитки
світської і духовної інтелгенції в гу-
рток. Коли зібралось їх кільканадцять,
то це вже була уся руська громада!

Зачинає вона роботу від заснування
перших читальень по завмерших селах.
Хто не робив отпєї першої роботи, той
не має поняття, скілько ідеалізму,
скілько енергії, скілько жертв, скілько
надлюдської сили треба було добувати,
аби устояти в тій широко й далеко
нікому незрозумілій роботі і довести
кінці таки до успіху. А успіхи були
спершу ледви заметні, але з часом при-
брати вони чим раз виразніші форми.

Та око Мораря добачило її вчасно,
замітило це гострим зором хижого
яструба. Коли згадати, як кинувся він
буд своєю тоді страшною силою і на
тих скілька світських одиниць-ратівни-
ків народу, щоб їх цілковито знищити,
то мороз іде тілом. Тут виявляється
власне величезна різниця між прапею
всесторонньо-свідомих, світлих одиниць
і підприємством хоч сильною, але вузь-
коглядної індивідуальности простолю-
дина.

Не зважаючи на доволітне страше
лютовання Мораря, наші успіхи в на-
роді ширшали і поглиблювались. Сві-
дома громада більшає і скріпляється
на стілько, що засновує з початком
1885 року свій перший політичний ор-
ган „Буковину“. Політична і культур-
на праця провідників змагається до
1890 р. так далеко, що до сейму вхо-
дить перший свідомий українській гро-
мадянин-посол Пігуляк. Нечувана, епо-
хальна подія в краю. В сеймі зيرا-
ються можновладні боляри з Морарем
на чолі на першого українського по-
сла, як на якусь неможливе, грізне
з'явлення. Та невагом прибуває і др.
Стоцький до сейму і розпочинається

рішачоа боротьба за політичне життя-
буття українського народу на Буковині.
Лиш сучасники тої пам'ятної доби
знають, бо відчували разом з нами, що
ми, наші нерви перетерпіли. Але пер-
елом dokonаний, побида на стороні
українського народу!

Насамперед здобуто народню шко-
лу і передано її в руки тихому, але
вмілому організаторові шкільництва
Омельянові Поповичеві. Хто розуміє, що
це значить, той знає, що це був ріша-
ючий здобуток в культурнім розвитку і
житті нашого народу. В 1894 році
здобуто приступ до найбільшої кріпо-
стї противників нашого народнього
життя—до краєвої ради шкільної.

По завзятім тяжкій боротьбі вхо-
дить до цієї ворожой цитаделі Пігуляк,
як перший член шкільної краєвої ра-
ди. Тут відбувається не явна, а скри-
та за мурами цитаделі, як звичайно
найтяжкі і найзавзятіша боротьба
другої доби нашого розвитку, здобуток
першої т. зв. руської гімназії в
краю!

До сейму прибувають далші нові
сили руські, і навіть до ради держав-
ної входять руські послы і підняють
свій голос. Прибуває Микола Василюк,
котрий на здобитім попередниками
народнім ґрунті в долині, ставить по-
літику українську на вищій ступінь.
Наша народня справа стає краєвою,
ба, навіть державною.

Коли забезпечено загальні граници
національні, розпочалася робота на
економічнім полі народнім. Заведено
майже в кожнім руським селі райфа-
женську касу і положено ґрунт до еко-
номічного висвободження, до мате-
ріальної незалежности народу. Почина-
ють витворюватися спілки господар-
ські, а молодецьку народню силу ор-
ганізує в Січах у одноцільну свідому
народню волю.

На полі прогвіти здобуто ще другу
німецько-русську гімназію в Кіцмані, а
цей рік зазначився знов новою добою,
нашого національного розвитку: отво-
рено, не зважаючи на розпучливий, ма-
буть, послідні перепони ворожій, першу
чисто українську гімназію у Вишній.

Отсім здобутком положено початок
кінця дотеперішньої системи спино-
вання національного розвитку Русі-Ук-
раїни на Буковині. Скоро лиш відро-
сте молоде покоління з тих руських
наукових закладів і народ зашіпле уря-
ди руськими письмами, та спадуть до-
тєперішні пута з нашого розвитку як
перержавліі останки колишніх стали-
вих кайданів і попліве життя своїм
природнім руслом.

Остаються ще лиш дві дуже важні
інституції в чужих руках, учительська
семинарія і церква.

Німецька педагогія не може вихо-
вувати наскрізь українського учитель-
ства, яке б стояло на висоті своєї
великої задачі, як найпершого куль-
турного чинника для свого рідного
народу, що цілим серцем відчуває
кривди його й з усіх сил старається
йому помогти, і ніколи не знатиме ні-
якого вишного інтересу по над народ-
ний.

Та справа з руською педагогією
стоїть нині так, що отворення руської
учительської семинарії можна сподівати-
ся напевно слідуемого нового року.
Розвязка-ж великого питання церков-
ного зблизилась те-ж вже до кінця.
В дійсності наступив вже між священ-
никами і в духовній семинарії розділ
національний. Патріотичні члени пра-
вославної академії, свідомі свого вели-
кого національного завдання вповні.
Іх виступ на арену національного жи-
ття будить найкращі надії. В принципі
отже питання властиво закінчене, во-
но мусят в сім новім році доверши-
тися ще й формально поділом консі-
сторії на дві національні секції і що
вважається з тим.

Народне поле буковинських руси-
нів буде тим способом вже остаточно
і цілковито в наших руках, граници
нашого національного майна були-б
заплевнені. Дальший хід розвитку наці-
онального життя вже буде залежний
від того, на скілько народ буде сам
здатий до успішної народньої госпо-
дарки, до внутрішньої праці. Дотеперішні
провідники народу сповняли своє
завдання в нечувано короткім
часі. Що далі станеться, покаже грядуче
покоління, покаже будучицьність.

Здобутки дотеперішньої великої, основ-
ної, тривкої іх вже чужій во-
роні не в силі, бо коли-б їх на це
стало, то вони-б не дали були собі ту
нашу дотеперішню правду і кривду з
рук видерти. Знівечити може ті наші
дотеперішні здобутки лиш свій домашній
ворог. І от сього нам і треба побою-
ватися. Побоятися тому, що історія
нашого народу подає досить доказів
на те, що ми вміли не одно придбати,

3 газет та журналів.

*** Російські українці дуже мало знають про життя і національний рух серед буковинських українців і через те для наших читачів певний інтерес має статя д. Пігуляка, уміщена в ч. 6 „Буковини“ під назвою: „25 літ тому а нині“.

„Перед 25 роками не було на Буковині української нації—каже д. Пігуляк. То що було, то були собі оттакі люди, що уживали між собою української мови, більш нічого. Це були собі, так би вказати, овечки, котрих

*) Курєві пп. П.

доприння, що всі ці документи—діло рук професіональних хвалівників. Арештовані заповнюють про свою невинність і заявляють, що документи ці хвалівські. Три члени товариства—Джамалом, Хйя Галібом та Евнером—надрукували в газеті листа, в якому заповнюють, що товариство „Федакіа-ран“ складається з людей, що багато перетерпіли мук при старому режимі і що неможна думати, щоб ці люди були ворогами конституційного ладу. Але досвідчені люди міцно переконані, що ця організація мала провадити завзяті бороти з новим ладом.

Справа про першу політичну змову в новій Турції звернула на себе увагу всіх турецьких політиків і майбутній судовий процес—перший політичний процес при нових умовах—повинен бути надзвичайно цікавим.

ТЕЛЕГРАМИ

(і останні вісти з газет).

Державна Рада. Сьогодні після ведових суперечок А. М. Ковалевським прийато ухвалення Думою законопроект про скасування портофранко на Далекому Сході.

Діяльність уряду та адміністрації. ПЕТЕРБУРГ, 14. Членів з'їзду представників землекрестьянських комісій обов'язано підпискою не давати віжких відомостей в пресу.

ПЕТЕРБУРГ, 13. Митрополітові Антонієві дано Васочайший рескрипт, в якому висловлено жаль з нагоди смерті Івана Крошадського і встановлено робити щороку в день смерті поминки небажачка, а цього року—в сороковини смерті.

ПЕТЕРБУРГ, 14. Оповіднення штатів міністерства доріг в порядку 78 ст. основ. зак. викликають жагві балачки в кулуарах. Високається, що користування 87 ст. зроблено за згодою охотливців.

Праві члени Державної Ради добираються, щоб використано було 11 ст. для заборонявання штатів од втручання Думи і цим доказати ефемерність російської конституції.

Міністр торговлі Шаповал призначено членом Державної Ради, а на його місце покляжено виборного члена на Держ. Раді Тимирязєва.

В синаді обміркується сьогодні справа про способи виконання царської воли, висловленої в рескрипті до митрополіта Антонія.

Кабінет міністрів вніс в Державну Думу законопроект про встановлення холмської губ., яка має підлягати київському генерал-губернаторові.

Житомирський городський голова за нелад в ділах, по постанові головного управління місц-внм хазайством, підлягає дисциплінарній відповідальності.

Позбавлено посади почесного суддю вівницького повіту гр. Гейдена і начальника полтавської тюрми Павловського.

Рада міністрів ухвалила, для подання в Держ. Думу заяву, міністри доріг про назначення додаткового кредиту 30 мільйонів на покриття перереходів казенних залізних доріг за 1908 рік.

З життя депутатів.

ПЕТЕРБУРГ, 14. Депутати соціал-демократи, засуджені в першій процесі, скінчили свій рік у кайданах. Тепер кайдани знято з їх, але режим їхній лишився без одмін—такій же суворий і досі. Всіх засуджених держав в одній камері і по черзі користуються одиночною камерою.

Родичі клопочуть, щоб засуджених п-реведено було у вільну команду в Александровськ.

Тесля, що сидить в „Крестах“, має одружитись. Волярами він закликав бувш. депутата другої Думи Березовського і депутата третьої Думи Колюбакина.

Переведений в миколаївську тюрму бувший депутат Церетелі скаржився на вохкість.

Заслани до Сібіру були члени другої Думи дістали право переходу з місця на місце в межах повіту.

Визволеному сьогодні з „Крестів“ бувш. депутати третьої Думи Колюбакин і депутат другої Думи Березовський владствовано гуртком лібералів, був великий візир, міністри: воєний, внутрішніх справ і вакуфі, Хильм-паша прочитав промову Кіаміль-паша який засвідчив з'єднання ріжних національностей Турції і успіх ліберальних ідей.

Судові справи.

ПЕТЕРБУРГ, 14. „Нов. Вр.“ друкує листи спочутія ген. Алексееву (Брут) в редакцію „Нов. Вр.“ на покриття штрафу Алексееву вже поступило 1200 карб.

В комерційному суді признанено „несостоятельным должником“ вивидавця „Вечера“ д. Табурно. Претензій заявлено на 60 000 карб.

ПЕТЕРБУРГ, 14. Жандармському офицерові Маршова, що ввій з ревности француженку-губернатку, катуру Васочайше замьнено розжалуванням у рядові.

МОСКВА, 14. Сьогодні розглядається у воєнному суді справа про експропріацію 13000 карб. на ст. „Моск. казан.“ в д.

В судовій палаті селянина Лукьянова судили по 102 ст. У його анай-дево було типографський набір і прокламації партії с.р. Засуджено його на 2 місяці до кріпости.

Журавльова за росповсюдження

первомайської вдови засуджено на 8 міс. до кріпости.

ОДЕСА, 14. В Миколаїві у палаті слушається справа скошців.

Землетрус.

ТИФЛІС, 14. На станції „Неграм“ в 12 год. 57 хв. сьогодні почувася землетрус, що тявся де-кілька секунд. Підземні удари були такі великі, що де-які станційні будинки тріснули.

Труси та арешти.

ПЕТЕРБУРГ, 14. Зроблено трус в помешканні спілки торгових служащих. Арештовано секретаря, прикащика і 2 жінки.

Арештовано Ляховича, засудженого равнім за політичні справи. До цього часу він ховався.

ЗЕНЬКІВ, 15. Арештовано шапку грабжників, що „працювала“ в повіті.

Трус у В. Г. Короленка.

ПЕТЕРБУРГ, 14. З Полтави сповіщють, що там зроблено трус у письменика В. Г. Короленка. Трус не дав ніяких результатів.

Напади.

НОВОЧЕРКАСЬК, 14. В Александровську-Грушевському хтось невідомий, що втік, зробив напад в 7 год. веч. на управляючого шахтами російського товариства Стрільано з революера тричі, поранено коня.

Культурно-просвітні заходи.

ТУЛА, 14. Земське губерське зібрання постановило клопотатися про вгайне одкриття в Тулі жіночої учительської семінарії. Повітові зєства призначають в будучій семінарії 11 стипендій.

Ухвалено давати грошову запо-мугу педагогичним загально-просвітним учительським курсам, що організуються в 5 повітових городах.

СМОЛЕНСЬК, 14. В с. Мильковому, дубовизинського повіту, одкрито курси скотарства і молочарства для селян.

ВЯТКА, 14. Губ. земське зібрання постановило клопотатися про одкриття в Сарапулі на казєний кошт жіночої учительської семінарії. Зєство обов'язалося видати на будування 10.000 карб.

УФА, 14. Городська дума призначила краще місце в городі під народний дим ім. Акаєвова і асигнувала на будування його 20.000 карб. з театральних коштів.

Дрібні звістки.

ПЕТЕРБУРГ, 14. „Свєтъ“ одкрив підписку для закупу на військові потреби Чорногорії двох аеропланів Гайта.

За добу захворіло на холеру 31, вмерло 6.

Директор лісового інституту Орлов подався в одставку через те, що рада професорів не ухвалила скомпанованих ним студентських правил, які пісяя того ще були не ухвалені і міністром Кравомейні.

В Тифлісі сповіщають, що там помічено було невеликий струє землі. Про це-ж такі сповіщають і в рязьського побережя.

„Вір. В.“ переказують, що завєдень музею ім. Л. Толстого аустрило неприяльність у сферах.

ОДЕСА, 13. Спільна комісія професорів університету і вищих жіночих курсів виробила програму вшлудування стоїтатів річниць зо дня народження Гоголя.

МОСКВА, 14. В бронницькому повіті в сем'ї селянки захворіло на холеру 8, вмерло 5.

ПОЛТАВА, 14. Одкрито підписку на користь тих, що постраждали од землетрусу в Італії.

За кордоном.

БЕРЛІН, 14. З нагоди 50-ліття з дня народження імператора Вільгельма, вся преса присвячує цій події передові статі, азначаючи видатну роль імператора в підняті морської могутности Германії. Привітати імператора прибули майже всі князі-державці. Виші школи вшлудували святкування, а члени рейхстагу, пруської палати павів і ландтагу—урочаї обїди. Город прикрашено.

КОСТЯНТИНОПОЛЬ, 14. В сьогоднішнє засідання палати навідавася Гучков, якого дуже ласкаво приймав голова палати і депутати. На бенкеті, властвованому гуртком лібералів, був великий візир, міністри: воєний, внутрішніх справ і вакуфі, Хильм-паша прочитав промову Кіаміль-паша який засвідчив з'єднання ріжних національностей Турції і успіх ліберальних ідей.

Д О П И С И.

(Од власних кореспондентів).

СНІВРСЬКИЙ ПОВІТ, (на Київщині), Страшні для нашої місцевости морози (20° F.), що лютували за тижнеп-вітора до Різдва, надзвичайно кепсько одбилися на людях і їхньому хазайстві: в звістка, що підчас цих морозів загинуло в повіті до 12 чоловік; чимало передохло курей,—навіть захарчовані телата й лошата подубіли. Та мороз—морозом,—найбільше-ж лихо в тим, що серед самих селян, як кажуть старі діди, „завелася велика пустиня“.

Про „пустиню“ наму най свідчать такі факти. Горобівський селянин вертався з Сквири з покупками. Проїхав він од города верстов може зо дві, коли де в ярку коло так званих „Хаток“ наскочило на нього де-кілька чоловік,—видерли коні з покупками і лівка,—видерли коні з покупками і гайда на втьоки, тоді була вечірня по-гайда, то порятунку для бідного чоловіка

не зоставалося ніякого. На щастя коні не загинули,—іх опитано в с. Антонові. А лавринівський селянин П. К., у которого теж украдено було коні, опитав свою худобину аж в с. Шамрайів, за 20 вер. од Лаврин. Опитав, кажуть, разом із злодіями, але злодії угілки... Знов инший Лавриничин, коло згаданих хаток, теж мав халепу. Іхав з торгу з покупками і грішми, а вернувся до дому без ніякого,—з одними тільки синьяками. „Пустиня“ все забрала ще й набила добре.

ІВАНІВКА, олександрівського повіту (на Катеринославщині). Першого дня Нового року увечері в шкільному будинку було ушлудовано яднику. Людєй прибуло так багато, що від важкого повітря не могло горіти світло. Всім слухачам дуже прийшлося до вподоби, коли поміж московськими „баснями“ та віршами учнігарно проказували байки Глібова: „Вареники“, „Два куми“, „Вок та глєня“ і инш. Гарво також було проспівано селянським хором: „Заповіт“, „Зоре моя вечірняя“, „Слава нашим козацькам“ і багато инших українських пісєнь.

Після декламації та співів, всім учням було роздано пакуночки з ласощами та книжечки.

Дуже дивним і сумним здавалося те, що наші учитель-українці, не по-цікавилися а ві трохи над тим,—щоб між книжечками, які були подаровані дітям, була хоч би одна писана українською мовою.

Од редакції.

Нас просять надрукувати список жертв на пам'ятник Т. Шевченку, зібраних І. Шрагом по кіншці полтавської губ. зем. управи № 1200, №№ квитків 1139—1182.

З. і А. Тюри—3 руб., Г. Селюк—50 коп., С. Свядицький—1 руб., О. Бакунинський—1 руб., А. Ласкаронський—1 руб., А. Сап—1 р., Н. Ласкаронський—1 руб., Л. Марченко—1 руб., І. Соколовський—50 коп., Е. Гачинська (Кисельва, козел. пов.)—15 коп., селяне с. Держановки, козел. пов.: О. Шаповаль—20 коп., І. Рижик—20 коп., М. Гнатенко—10 коп., І. Павелко—9 коп., С. Єхан—10 коп., З. Буднянський—5 коп., О. Черяк—20 коп., Ф. Дубик—5 коп., М. Божко—5 коп., Ф. Маринченко—5 коп., А. Рудий—5 коп., Е. Буднянський—10 коп., Р. Кульбака—6 коп., Р. Трухан—5 коп., І. Панченко—8 коп., П. Панченко—10 коп., І. Панченко 2-й—10 коп., М. Червяк—10 коп., Н. Коршко—5 коп., К. Рижик—10 коп., А. Коршко—10 коп.; селяне с. Києлівки, козел. пов.—П. Панченко—15 коп., Х. Морський—17 коп., У. Чяко—(с. Копті, козел. пов.)—10 коп.; селяне с. Рїбного, полтав. г., прильського пов.: І. Мостовий—20 коп., Г. Мостовий—20 коп., А. Кюджевичева (Іержанова, козел. пов.)—60 коп.; селяне с. Хрєстяного, козел. пов.: А. Самко—20 к., Т. Кошжанка—20 коп.; з дер. Новика, козел. пов.—Ф. Стрєшенець—20 коп., А. Стрєшенцова—15 коп., І. Романчук (Черчер, козел. пов.)—20 коп., І. Хоменко (Медведівка, козел. пов.)—10 коп., №№—10 коп. Разом 14 руб. 70 коп., які одслано полтавській управі 8 января.

Справочний одділ.

Календарні відомости. Пятниця, 16 января. Свч. Неона, Неонил, при. Максимка. Сх. сов. 7 год. 41 хв., зах. сов. 4 год. 47 хв. В „Просвіті“ збори ради т-ва, поч. в 7 год. В театрі „Грамотности“—цій.

Редактор Ш. Павловський.

Видавець Е. Чьяжецо.

О П О В І С Т К И.

У К Р А І Н Ъ К А
П О Ч Т А !!!

Почтовий папір, конверти, закриті та одкриті листи з портретами Т. Г. Шевченка (поштуя в палаті з аксесуарами) і геліманів, з уривками творів Тараса Ш. чи инших письменників, вислано накладною платою (налож. пл.). Сотня конвертів і спільно ж паперу—2 р. 25 к. Закриті чи одкриті листи 2 р. 50 к. сотня велього по сотні—6 руб. Можна і у роздріб. **Варшава, В. А. Р.** „до востребования“. 5 622-1

КУПУЮ стародавні монети Росії. Плато до 2000 р. за монету. Докладя. Каталог висилаю за 56 к. (можна марк.). Адр.: Ровно, Вол. г. Почт. ящ. 46. Гринфельд. 10-623-1

Видання звісно український Учитель.

Вийшла в друку нова книжка **В. Доманицький**

С Л О В А К И

Про 1х життя на національнє відродження. 3 МАЛЮНКАМИ. Ціна 10 к. 10-609-4

Видання „Благотворительного Общества изда- ния общеполезных и дешевых книг“.

- Користий зяврянка: кажань, іжаків та крїть, О. Степовика (видання друго, зь 3 малюнками) ц. 3 к.
- Про зоробину, О. Степовика (вид. друго) ц. 5 к.
- Молодича бороньба, Ганни Батвинюк ц. 1 к.
- Ормис, П. Кузіша (зь 4 малюнками) ц. 2 к.
- Литви півра, Ганни Варинюк ц. 3 к.
- Бесланмїтво (вид. друго, зь 23 мал.) Ф. И. Немоловського ц. 10 к.
- Оповідання про Дмитра Голованова, М. Комаря (зь 5 малюнками) ц. 5 к. (везен. 10 к.)
- Оповідання про Тараса Шевченка, О. Кошницького (зь 3 портрет. и 1 малюнком) (везен. 5 к.) ц. 2 коп.
- Розмова про сельське хазайство, ки. ІГ. Виноград, Е. Чьяжеца (вид. 2-е, зь 13 малюнками) ц. 6 к.
- Розмова про сувизни на розлітї худоби, С. Ваганова ц. 3 к.
- Возовина, П. Кузіша (зь портр.) ц. 2 к. (вез. 5 к.)
- Оповідання про Івана Хмельницького, М. Комаря (зь 3 портр. и 6 малюнками) (вез. 15 к.) ц. 8 к.
- Вид. чою вєрєта Меаса (про дифтерит), Г. Коваленка ц. 3 к.
- Оповідання про Івана Котляревського, В. Гринченка (зь 1 портр. и 2 мал.) ц. 3 к.
- Оповідання про сельське хазайство, ки. ІІІ, Стані трави, Е. Чьяжеца (видання друго, зь 7 малюнками) ц. 5 к.
- Добра порода, М. Загірри (про скажєннєну, вид. друго) ц. 3 к.
- Оповідання про сєтна Грєбєнчу, В. Гринченка (зь портрєтом), ц. 3 к. (вез. 5 к.)
- Про пошєсти або лєжи ззобори, В. Ишєнецкого (видання друго) ц. 3 к.
- Розмова про сельське хазайство, ки. ІІ, Худоба, Е. Чьяжеца (вид. 2-е, зь 20 мал.) ц. 6 к.
- Розмова про сельське хазайство, ки. І, Саєв, Е. Чьяжеца (зь 36 малюнками) ц. 10 к.
- Хіто робини, той и має (про Гарфільда) ц. 6 к.
- Розмова про сельське хазайство, ки. І, Чорний пєр та млодоцєини, Е. Чьяжеца (вид. 3-є, виправ., и доповн., зь 2 малюнк.) ц. 4 к.
- Мудрий учитель (оповідання про Сократа, зь 2 мал.) М. Загірри ц. 5 к.
- Як виміряно машиню ішлєтми вид. 2-є, зь портрєтом Стєфанєсова, М. Загірри ц. 3 к.
- Як одєвєно мак и мєлич (про господарство), М. Ганька ц. 3 к. (вез. 10 коп.)
- Наймичка, поєва Т. Г. Шевченка (зь 30 мал.) ц. 5 к.
- Римло і на зурторі, О. Руєова (метеорологія, зь 18 мал.) ц. 5 к. (вез. 10 к.)
- Божє искра, оповідання про Рафаєла, С. Руєового (зь 15 малюнками) ц. 5 к. (вез. 10 к.)
- Камерна, поєва Т. Г. Шевченка (зь 15 мал.) ц. 5 к. (вез. 10 к.)
- Холово зє Іємь, О. Кошницького (зь 9 мал.) ц. 5 к. (вез. 10 к.)
- Візьє (читанка), О. Бізюковича (зь 120 мал.) 35 к. (вез. 60 к.)
- Слєські прїтєди (про випашє), Т. Радського ц. 5 к.
- У дїтинї голова болїти—у матерї серце (нєк глєдуєтє та дєлєтєтє малєх дїтєй), І. Задорнє ц. 5 к.
- Лїдє землєю, оповнїя, про шахти, М. Загірри (вид. 2-є, зь 8 мал.) ц. 12 к.
- Оборєнє покрїдєнєтє, оповн. про Дїкозїна (зь портр.), М. Загірри ц. 10 к.
- Малє та ружїє, оповн. про музїахот (зь 2 мал.), П. Е ц. 8 к.
- Сєдє вїнєодарєнєтє вїдєлєтєй, Фрэнцїс, С. Руєового (зь 10 мал.) ц. 6 к.
- Як вїдєрєтє Новий Свєтл, Д. Дорюшонка (зь 7 мал.) ц. 6 к.
- Голєрєські країни, В. Доманицького ц. 5 к.
- Нє громадськї роботи (про П. Кузіша), Д. Дорюшонка ц. 3 к.
- Перовичєтєли славієтє (про Кырїлє и Мєфодїя), А. С—го (зь 5 мал.) ц. 5 к.
- Правє чо-дє вїборїєтє, ки. перша, К. Кытїкы ц. 5 к.
- Правє чо-дє вїборїєтє, книжка друга, К. Кытїкы ц. 5 к.
- Лєтєрєтурє сєль, М. Левницького (зь малюнк.) ц. 3 к.
- Вєлькї сєльськї на Полтавщині, В. Василенка ц. 5 к.
- Українськї буревір, С. Руєового ц. 10 к.
- Початкї науки про правє конституційєтє, К. ц. 8 к.
- Як лєдє зємчуєтє у Норвегї, С. Р ц. 5 к.
- Оповідання про Вєкє Караджїчє, А. Верєтельєнка ц. 5 к.
- Смертє за правдє (про І. Гуса) В. Доманицького ц. 20 к.
- Про стєрї часи на Україні, М. Грушєвського (зь 40 мал.) ц. 6 к.
- Про народобєрєство, Ки. І. Скарєнка ц. 10 к.
- Як рєзодїтєтє осєновий бїр на тієку, П. Борєдєвєвського, з малюнками ц. 15 к.
- Хїмїя, Мазурєнка, з малюнками ц. 16 к.
- Вєтєрїнарїєтє порєди, Книжка І, Зєрхїє хвороби, В. Корєльєва, з малюнками, ц. 12 к.
- Вєтєрїнарїєтє порєди, Книжка ІІ, Хвороби на коїтї, В. Корєльєва, з малюнками, ц. 10 к.
- Вєтєрїнарїєтє порєди, Книжка ІІІ, Хвороби на коїтї, В. Корєльєва, з малюнками, ц. 8 к.
- Вєтєрїнарїєтє порєди, Ки. ІІІ, Хвороби шкурї, В. Корєльєва, з малюнками, ц. 12 к.
- Вєтєрїнарїєтє порєди, Ки. ІІІ, Внутрїшнї хвороби, В. Корєльєва, з малюнками, ц. 12 к.
- Вєтєрїнарїєтє порєди, Ки. ІІІ, Пошєсти нє худобї, В. Корєльєва, з малюнками, ц. 12 к.
- Вєтєрїнарїєтє порєди, Ки. ІІІ, Пошєсти нє худобї, В. Корєльєва, з малюнками, ц. 12 к.
- Сколотєлєбєк, (Вєі 5 книжок Вєтєрїнарїєтє порєд вїкуї з додаткєм), 3 40 мал. (225 стрєнєк), Нєтєр. дїкаря В. Корєльєва ц. 50 к.

Цї книжки продлюється книгєрам за знижкєю 40% на готовї гроші, або 30% на комїсію. Рахункї при останнїй умовї зєдєтєся дїчї на рік: у січнї і липнї мїсцї кожного року.

Благотворительное общество издаія общеполезных и дешевых книг. С.-Петербург, Почтовый ящик № 261. гд-44-28

Открыта подписка на 1909 годъ на ЕЖЕНЕДЕЛЬНЫЙ ИЛЛЮСТРИРОВАННЫЙ ВОЕННО-НАРОДНЫЙ ЖУРНАЛЬ

„СТРЪЛЕЦЪ“

ПРОГРАМА ИЗДАНИЯ: 1) Дїєствїя и распоряжєнїя правительства. 2) Вьдєржкї изъ приказовъ. 3) Воєннєя событїя и воєннєя хронїка. 4) Обєззєръ печєтї. 5) Воєннєо искусство. 6) Полвїгї нїжнїхъ чїновъ. 7) Нашї сєсїди. 8) Общєобразоватєльнєя свѣдѣнїя. 9) Отєчєствєвѣдїє. 10) Пєвѣстї, морєскоє дѣло. 11) Крестьянськїя и фабрїчнїя бытє. 12) Открытїя и изобрѣтєнїя. 13) Спортє. 14) Юрїстїчєскїя отдѣлє. 15) Смѣсь. 16) Игрї и забавы. 17) Почтовїя ящїкї. 18) Справочнїй отдѣлє. 19) Объявлєнїя. 20) Журналь бюджетъ иллюстрїрованъь рисункєми, портрєтєми, чертєжєми, карїкєтурєми и пр.

Въ качєствѣ ЕНЕМѤСЯЧНАГО ПРИЛОЖЕНИЯ при журналь вьходять книжки **Популярно-военно-народной библиотеки**, посвящєнной общєполезнѣмъ свѣдѣнїямъ, сельськєму хозїйству, домоводству, ремєслємъ, отєчєствєвѣдїю, воєннєму, и крестьянськєму быту, народнїй литературь, гїгїєнѣ и самообразованїю.

Кромѣ того всѣмъ подписчїкамъ бюджетъ вьслєнъ.

Иллюстрированный Настольный Календарь.

Редакция проситъ читателей не отказать присылать ей корреспонденци изъ жизни воєсковыхъ частей со всѣхъ мѣсть Россїи, особливо же изъ Московскаго Воєннаго Округа, дабы обслужєвать районъ, тепєрь лишєнный мѣстнаго воєннаго органа.

Подписна цѣна журнала вѣмѣстъ со всѣми приложєнїями, доставкаю и переслєжкєю **4 руб.** въ годъ, **2 рубля.** на полгодє.

ЗА ГРАВИЦУ ДВОЕ. Адресъ редакци и конторы: Москва, Камергєтєрскї пєзубокъ, д. Георгїєвскаго мнє